

عالیجناب دبیر کل محترم سازمان ملل متحد جناب آقای گوترس

با توجه با ابهامات زیادی که از طرف متخصصین کشورمان در فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران در مورد حادثه اخیر دومای سوریه مورخ ۷ آوریل ۲۰۱۸ (۱۸ فروردین ۱۳۹۷) مطرح شده است، خلاصه ای از موارد طرح شده، حضورتان ارسال می گردد تا قبل از اظهار نظر نهایی در خصوص چگونگی این حادثه توسط مراکز معتمد آن سازمان ، مورد توجه قرار گیرد.

نخستین گزارشات حادثه از طرف دو گروه مخالف دولت سوریه به نام‌های **The Syrian American Medical Society (SAMS)** و **The Syrian Civil Defense (White Helmets)** منتشر شد. در گزارش این دو گروه که بسیار شبیه هم بوده و در ۸ آوریل ۲۰۱۸ منتشر شد به گروه بیش از ۵۰۰ نفری از مصدومین اشاره شده که علائم آنها نشان می دهد در معرض یک ماده شیمیایی قرار گرفته اند.¹⁻² در گزارش به یک مصدوم زن اشاره شده که در حال تشنج بوده و مردمک نقطه ای داشته است. علاوه بر اینها به ۴۳ مورد دیگر اشاره شده که در خانه ها با علائم کف فراوان از دهان و سیانوز و زخم قرنیه فوت شده بودند و با توجه به علائم آنها، به احتمال زیاد در معرض ترکیبات اورگانوفسفره قرار داشته اند. سپس بسیاری خبرگزاریها علائم را به نقل از گزارش فوق منتشر کردند،³⁻⁵ و برخی نیز به طور نامشخص به یک روزنامه نگار محلی ، پارامدیک و نیروهای امدادی به عنوان منبع خبر شواهد مشابهی نقل نمودند.⁶

الف- بحث در مورد علائم بالینی:

یکی از علائمی که در این گزارشات مطرح شده و در تشخیص گازهای اعصاب اهمیت زیادی دارد تنگی مردمک است که در این مورد ملاحظات زیر مطرح می باشد:

۱- این علامت در تصاویر بسیار کم وجود دارد و نیز مقدار تنگی مردمک کمتر از آنستکه در این موارد انتظار می رود.

۲- یکی از علائمی که در گروه بیش از ۵۰۰ نفری از بیماران ذکر شده مشاهده سوختگی قرنیه است ، که نشانگر معاینه چشم مصدومین است، حال چطور ممکنست در این گروه بزرگ، تنها در یک مورد تنگی مردمک (در یک بیمار بسیار وخیم) مشاهده کرده باشند؟¹⁻²

۳- با توجه به تجربه گسترده ما از زمان جنگ شیمیایی عراق، تنگی مردمک رابطه ای با شدت مسمومیت ندارد و در موارد خفیف هم معمولا وجود داشته و تا یکی دو روز پس از حادثه باقی خواهد ماند. در نتیجه، در

صورت ادعای حمله با بمب گاز اعصاب، باید بیماران نسبتاً سالم به همراه علائم چشمی به فراوانی در دسترس باشند، اما شواهدی در این زمینه منتشر نشد. چهار مورد از تصاویر تنگی مردمک گاز اعصاب در حملات شیمیایی عراق به ایران ضمیمه این یادداشت شده است تا بتوان آنها را با موارد حادثه دوما مقایسه نمود. در حمله احتمالی شیمیایی دوما، باید تعداد زیادی بیمار مشابه مصدومین ایرانی گازهای اعصاب با علامت واضح تنگی نقطه ای مردمک وجود می‌داشت ولی تصاویر چنین بیماران وجود ندارد (فقط تصویر یک مورد مشکوک پخش شده که آنهم تنگی نقطه ای ندارد). همچنین لینک ویدئوی کوتاهی از رفلکس نوری یک مصدوم گاز اعصاب (حمله شیمیایی ۲۷ اسفند ۱۳۶۲- نخستین حمله گاز اعصاب در تاریخ^۶) که از منطقه جنگی به نقاهتگاهی در اهواز-ایران منتقل شده و یک روز پس از مسمومیت با حال عمومی نسبتاً خوب با یک پرستار سالم در همان شرایط مقایسه شده در ضمیمه آمده است.

پیشنهاد میشود تصاویر و فیلم هایی که مورد قضاوت سه کشور قرار گرفته اگر شامل موارد طبقه بندی شده بوده، در اختیار OPCW قرار گیرد تا ارتباط آنها با تشخیص مسمومیت روشن گردد.

ب- بحث در مورد نمونه های بیولوژیک:

وزارت خارجه آمریکا در مورد تایید حادثه دوما، ابتدا به اطلاعاتی اشاره میکند که در حال بررسی است و اگر تایید شود باید پاسخ فوری جامعه جهانی را بدنبال داشته باشد.⁷ سپس توثیت های تهدید کننده رئیس جمهور آمریکا شروع میشود.⁸ در ۱۰ آوریل از سخنگوی کاخ سفید در مصاحبه مطبوعاتی سوال میشود که دولت انگلیس گفته است هنوز دنبال تایید حمله شیمیایی (به دوما) است آیا آمریکا هم منتظر تایید است؟ جواب: نمیتوانم وارد اطلاعات خاص طبقه بندی شده شوم.⁹

بنظر می رسد چون اطلاعات تصویری بیماران همگی قبلاً پخش شده بود پس آنها نمیتوانند مطالب طبقه بندی شده ی مورد اشاره باشند، پس اطلاعاتی که منتظر تایید است و هنوز طبقه بندی شده است چیست؟ این اطلاعات که باید ناگهان ابهامات را برطرف کند تنها نمونه های بیولوژیک است که ظاهراً فقط آمریکا آنرا دارد ولی فعلاً نام آن برده نمیشود.

سرانجام در ۱۲ آوریل مقامات آمریکایی اشاره به آن شواهد اطمینان بخش می‌کنند و می‌گویند: آزمایش نمونه های خون و ادرار برای سلاحهای شیمیایی مثبت شده است که شامل کلرین و عامل اعصاب ناشناخته بوده است¹⁰⁻¹¹ و سپس در ۱۳ آوریل CNN ذکر میکند این ترکیبات کلرین و سارین بوده است.¹² همان روز نماینده آمریکا در سازمان ملل با قاطعیت به خبرنگاران میگوید که حمله شیمیایی انجام شده است و آمریکا فرانسه و انگلیس نیز آنرا تایید کرده اند.¹³ سرانجام بامداد روز بعد، حمله موشکی سه کشور به سوریه، براساس شواهد ادعایی انجام میشود که مهمترین آنها نمونه های بیولوژیک بوده است. اکنون به فرض قبول صحت در نمونه گیری از بیماران شیمیایی مورد ادعای آمریکاییها، چند ابهام وجود دارد:

- ۱- نمونه ها چه تعداد بوده، چند مورد جواب مثبت داشته، آیا نمونه شاهد هم داشته و آیا فقط در یک آزمایشگاه در آمریکا آنالیز شده یا در فرانسه و انگلیس و مراکز دیگر هم بررسی و پاسخ ها مقایسه شده اند؟
 - ۲- آیا نمونه ها هم شامل افراد زنده و هم پس از مرگ بوده است؟
 - ۳- آیا مواردی بوده که در یک نمونه هم تشخیص کلرین و هم گاز اعصاب داده شده باشد؟
 - ۴- آیا تشخیص مسمومیت کلر با چه روشی از نمونه های بیولوژیک ثابت شده است در حالیکه در منابع علمی تا کنون، هرگز چنین شیوه ای در تشخیص مسمومیت کلرین از مایعات بیولوژیک گزارش نشده است؟
- پیشنهاد میکنم تعدادی از این نمونه ها که مهمترین شواهد تشخیصی برای سه کشور حمله کننده به سوریه بوده اند در اسرع وقت در اختیار OPCW قرار گیرد تا در مورد نتیجه آزمایشات اظهار نظر قطعی گردد.

دکتر سید علیرضا مرندی

رئیس فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

منابع:

- 1- A Statement about the Chemical Attack on Eastern Ghouta. Syria Civil Defense, 8 April 2018.
<http://syriacivildefense.org/press-release/statement-about-chemical-attack-eastern-ghouta>
- 2- SAMS, Syria Civil Defense Condemn Chemical Attack on Douma. Syrian American Medical Society Foundation, 8 April 2018.
https://www.sams-usa.net/press_release/sams-syria-civil-defense-condemn-chemical-attack-douma
- 3- Dozens Reported Killed in Suspected Syria Chemical Attack. NBC News, 8 April 2018.
<https://www.nbcnews.com/news/world/state-dept-monitoring-reports-new-chemical-attack-syria-n863691>
- 4- Syrian Government Accused of Using Nerve Agents as Death Toll from Douma chemical Weapons Attack Rises. The Independent, 8 April 2018.
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/syria-chemical-weapons-attack-latest-sarin-douma-eastern-ghouta-nerve-agent-chlorine-russia-us-uk-a8294741.html>
- 5- Dozens killed in apparent chemical weapons attack on civilians in Syria, rescue workers say. Washington Post, 8 April 2018.
https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/dozens-killed-in-apparent-chemical-weapons-attack-on-civilians-in-eastern-ghouta--rescue-workers/2018/04/08/231bba18-3ac0-11e8-af3c-2123715f78df_story.html
- 6- Dozens Killed in Suspected Chemical Attack on Syrian Rebel Enclave. The Guardian, 8 April 2018.
<http://www.theguardian.com/world/2018/apr/08/syrian-government-accused-of-chemical-attacks-on-civilians-in-eastern-ghouta>
- 7- U.S. Says Reports of Chemical Attack in Syria 'horrifying' if confirmed, calls for response. Reuters, 8 April 2018.
<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-attack-usa/u-s-says-reports-of-chemical-attack-in-syria-horrifying-if-confirmed-calls-for-response-idUSKBN1HF02N>
- 8- Syrian Government Accused of Using Nerve Agents as Death Toll from Douma chemical Weapons Attack Rises. The Independent, 8 April 2018.
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/syria-chemical-weapons-attack-latest-sarin-douma-eastern-ghouta-nerve-agent-chlorine-russia-us-uk-a8294741.html>
- 9- Press Briefing by Press Secretary Sarah Sanders. The White House, 10 April 2018.
<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/press-briefing-press-secretary-sarah-sanders-041018>
- 10- U.S. Officials: Blood Samples Show Nerve Agent in Syria Gas Attack. NBC News, 12 April 2018.
<https://www.nbcnews.com/news/mideast/u-s-has-blood-samples-show-nerve-agent-syria-gas-n865431>
- 11- White House: No Final Decision on Syria Action. NBC News, 12 April 2018.

<https://www.nbcnews.com/politics/white-house/trump-meet-national-security-advisers-syria-action-n865121>

12- Official: Biological Samples from Syria Attack Site Test Positive for Chlorine and Nerve Agent. CNN, 13 April 2018.

<https://www.cnn.com/2018/04/13/politics/syria-chemical-attack/index.html>

13- Haley Slams Russia over Syria Chemical Attack. CNN, 13 April 2018.

<https://www.cnn.com/2018/04/13/politics/haley-russia-un-syria-meeting/index.html>

* گازهای اعصاب در جنگ جهانی دوم توسط آلمانها در مقیاس صنعتی ساخته شد اما مصرف نگردید لذا نخستین کاربرد حداقل سه نوع از گاز های اعصاب شامل تابون و سارین و سیکلوسارین توسط عراق در ایران بوده و پزشکان ایرانی برای نخستین بار در تاریخ، این بیماران را تشخیص داده و درمان نموده‌اند.

ضمیمه

تنگی مردمک ناشی از گاز اعصاب سارین در ۴ بیمار مربوط به حملات مختلف شیمیایی عراق به ایران، توجه کنید که حدود یک روز پس از درمان و هوشیاری کامل، هنوز تنگی شدید مردمک باقی است.

ویدئوی مربوط به "رفلکس نوری مردمک" در مصدوم نخستین حملات گاز اعصاب در حملات شیمیایی عراق به ایران (۱۳۶۲)

سمت راست پرستار سالم در مقایسه با سمت چپ مصدوم گاز اعصاب

لینک ویدئو:

<https://www.aparat.com/v/4r8l9>